

ERDÉLYI MUNKÁS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: EGÉSZ ÉVRE 12 KOR., FÉLÉVRE 6 KOR., NEGYEDÉVRE 3 KOR. EGYES SZÁM ÁRA 30 FILLÉR

AZ ERDÉLYRÉSZI SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT HIVATALOS LAPJA MEGJELENIK MINDENSZOMBATON

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL KOLOZSVÁRT, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 9. SZÁM. □ TELEFONSZÁM: 13-34.

Somogy lánvirága.

A XV. század híres csillagászá-
nak, Copernicusnak földünk moz-
gására vonatkozó tanai revidálásra
szorulnak. Immár nemcsak a világ-
egyetem bolygói, de az évszázadok
óta mozdulatlanok hitt magyar Ka-
naan terpeszkedő hitbizományi lati-
fundiumai, kötött birtokai is a birnámi
erdő sorsára jutottak. Nem is lehet
azon tulságosan csodálkozni, hogy a
magyar humusz sok-sok ezer holdjá-
hoz, ősi kuriájához görcsösen ragasz-
kodó főúri társadalom nem valami
nagy gaudiummal fogadja a magyar
Népköztársaság kétségkívül korszak-
alkotó, de a mi ideáljainktól nagyon
távoleső földbirtokreformját.

A nagy földindulás csak kien-
gesztelő részletfizetés évszázados bü-
nök jóvátételére, a kiuzsorázott és
rabszolgasorban tartott mezőgazdasá-
gi népesség elcsittítására. A forradalmi
megmozdulás „követel” rovata e nép-
törvény végrehajtása által még koránt-
sincs kimerítve.

Annál felháborítóbb és aljassá-
gaiban még a háború gázságainak
arányait is felülmúlja az a hír, melyet
a dunántúli Somogyból röpit szét, de
hozánk — kábel hiányában — a vo-
nat kerekei alatt jövő táviró. A nagy
filantróp, Széchenyi István gróf, akit
a hazai történelem a „legnagyobb
magyar” jelzővel említi s akiről a kró-
nika följegyezte, hogy politikai mű-
ködését 1826-ban egy évi jövedelmé-
nek a magyar tud. Akadémia alapí-
tására való felajánlásával kezdte
meg, legutolsó és jellemében is legtör-
pőbb ivadéka felsősegesdi uradalmá-
ban a szabotázs kétélű fegyverével
bolsevista szerepben pózol. Megdől a
fétel, hogy csak sasfit nemz a sas,
mert ez esetben ugyancsak gyáva és
hitvány egeret szült Nubia párduca.

A nemes Don Quijotte az ura-
dalom összes igás- és luxusállatait,
gazdasági felszereléseit részben érté-
kesítette, részben elpusztította, gyü-
mölcseit kivágatta és mindent elkö-
vetett a kastély és a parcellázásra
kerülő uradalom hasznavehetetlenné
tételére.

Amde a modern Csák Máthénak
a már megkezdett törvényes földosz-
tás időpontjáig aligha sikerül az ösz-
szes fák eltávolítása. Ha az uradalom
lugasai barbár kezek által el is tűn-
nek a föld színéről, a felsősegesdi
kastély előtt, megfelelő lámpsvas hi-

ányában, fog akadni olyan gesztenyefa,
amely régen megért, fára kívánczó,
vad gyümölcsöket terem.

Március van s a forradalmi at-
moszférában ilyenkor Somogyban is
bolond idők járnak.

Hát még meddig?

Izgatott kíváncsisággal fordulunk ezen
kérdéssel a kapitalista termelési rend több-
szörösen kitüntetett lovagjaihoz és kérdez-
zük, hogy még meddig nem hajlandók
észrevenni a emberiség megváltására meg-
indult áramlatot? Konzervatív állami és
társadalmi berendezések korlátai recsegve
hullanak szét, hogy helyet adjanak az el-
nyomott társadalmi osztályok regenerálá-
sára. A mások szenvedése iránti érzéket-
lenség vastag jégtömbjeit már kezdi olvasz-
tani az évszázadokon át rideg önzéssel és
szégyenletes osztálygöggel elfojtott és a
forradalom által kiváltott emberi lényeg; de
az örökkévalónak hirdetett isteni kapitalista
rend képviselői az emberi méltóság legál-
tásabb arculosapásától sem riadnak vissza,
hogy inogó talajukat valahogy megmentsék.
Ridegen elzárkóznak a legelemibb szociali-
zálás elől és nem akarják megérteni, hogy
a természet javait nem lehet kisajátítani.
Azok élvezete az egész emberiséget, nem
pedig csak egyes kiváltságosokat illet. Ér-
téket csak munkával lehet előállítani. Érték-
képző tényező egyedül a munka, tehát azé
kell legyenek a termelt javak; de a kapita-
lista termelési rend évszázadok óta kisajá-
títja az értéktöbbletet és növeli a proletá-
riátust. A versenyképesség fokozására tul-
termelésbe esik, minek folyománya a gaz-
dasági pangás. A legkisebb válságra elbo-
csátja munkásait — és keletkezik a mun-
kanélküli szellemi és ipari tartaléksereg —
hogy majdan mint bérlényomók lépjenek
fel. Pedig ez már letűnt, a föld már azé,
aki megműveli és hasonló sors vár a többi
értékekre is.

Ma még féltve őrzik a tresor kincseit,
ma még sovány ábrázattal kuporgatják a
mások által verejtékkel nekik szerzett ban-
kókat, de ha munkanélküli segélyről van
szó, lakonikusan a „nincs” díctelen jelzővel
lakatják jól a mostoha körülmények folytán
kenyér nélkül maradt éhes proletárhadat.

Körülbelül 400 magántisztviselő és
kereskedelmi alkalmazott elhelyezésére vagy
felségélyezésére kérte fel egyik szakszerve-
zetünk körülbelül 50 millió boldog tulaj-
donosait. Szégyen bevallani, hogy alig 2
embert sikerült elhelyezni és segélykép-
csupán 10.000 korona folyt be. Az Erdélyi
Bank ennek betetőzésére elbocsát 10 nő-
tisztviselőt.

Nagyon jól tudja a bank vezetősége,
hogy az elbocsátottak a nekik juttatott 3
havi végkielégítési idő eltelté után álláshoz
jutni nem fognak, addigra a viszonyok még
nem konszolidálódhatnak olyannyira, hogy
a produktív munka megindulhasson. Pedig
az elbocsátottak az igazi árvák, az igazi
proletárok, akiknek mindenük kezük mun-
kája, mert ha nem volnának azok, ha a
letűnő protekciós rendszer dédelgetett sze-

mélyei volnának, nem lettek volna ennek
kitéve.

Annyival tartozott volna az Erdélyi
Bank a társadalomnak, hogy a tisztviselő-
ket, ha mindjárt feleslegessé is váltak, a
helyzet konszolidálásáig ne bocsássa el,
mert elenyésző csekély a bank áldozata
azzal a sok évi áldozattal szemben, melyet
a tisztviselők a letűnő nyomorult termelési
rendszer kényszerhatása alatt hoztak.

Igen tisztelt Kapitalista urak, azt hi-
szik, hogy ez sokáig így tovább mehet?
Hát annyira vakok és siketek, hogy nem
veszik észre az emberiség öntudatra ébre-
dését, meg akarják állítani a legfontosabb
természeti törvényt és fejlődést? Nem; ez
így nem lehet. Vessék emlékezetükbe, hogy
a távolabb fekvő okok rendszerint sokkal
fontosabbak a közelfekvőknél.

Disztelen és értéketlen rendjelért, ki-
tűntetésért minden áldozatra készek, de az
altruizmus fogalmát nem ismerik.

A közélémezés csődje.

Ma mindennél legfontosabb kérdés a
közélémezés élettel való ellátása. Azon-
ban ezzel a kérdéssel, rajtuk kívül álló
okokból, nem foglalkozhatunk úgy, ahogy
az ügy fontossága ezt megkövetelné, mert
az, ami itt tulajdonképpen történik a legjobb
akarattal sem nevezhető közélémezésnek.
A közélémezési tanács napirendjén állan-
dóan a marószód szerepel. — Erről ta-
nácskoznak, vitákoznak a tanácsbeli urak
a legnagyobb komolysággal hetenként kétsz-
szer, miután minden alkalommal megállá-
pitják, hogy nincs liszt, nincs zsír, nincs
hús, nincs szalonna, nincs tej... A rekvirá-
lások most vették kezdetüket, de biztosak
vagyunk benne, hogy ez sem fog enyhíteni
a közélémezés bajain, mert a gazdák mind
elvetették már gabonájukat.

Somody András dr. ismét uton van,
azonban nagyon félünk attól, hogy minden
fáradozása hiábavaló lesz. Zsirt és szalon-
nát csak uzsoraáron lehet kapni. A leg-
utóbbi napok teljesen igazolták a mi jós-
latunkat. A mészárosok harminc-negyven
koronával adják drágábban a maximális
áraknál a zsirt és szalonnát. Sérelmesnek
tartjuk, hogy a marhahúst nem egy meg-
állapított időben osztják ki, mert ez alkalmat
ad a visszaélésekre. A tejellátás ügyé-
ben a közélémezési tanács elfogadta a
munkásság azon javaslatát, hogy csak cse-
csemőknek és gyerekeknek adjanak tejet.
Azonban össze-vissza 329 liter tej áll a
tejhivatal rendelkezésére, a jelentkezők szá-
ma pedig oly nagy, hogy körülbelül 2100
liter teje volna szükség, hogy a jelentke-
zőket mind el lehessen látni tejjel.

Ezzel kapcsolatban nem mulaszthat-
juk el szóvátenni azt a hallatlan eljárást,
hogy a gróf Teleky-uradalomból kikerülő
90 liter tejet baronesszek és jobbmodu,
egészséges személyek részére utalták ki.
Ökölbe szorul az ember keze, látva, hogy
míg a szegény proletárgyerekek tejihiányá-
ban elpusztulnak, addig jól kihizott baro-
nesszeknek adják ki a tejet. Ilyen a köz-
élémezés Kolozsváron!

Hetven koronás havi fizetés — tíz és fél órás napi munkaidő.

A tőkés társadalmi rend a dolgozó neptömegek kizsákmányolásán alapszik. A munkás munkabérében csak egy részét kapja meg annak az értéknek, amit termel. A többlet, az úgynevezett értéktöbblet a burzsoázia kezében marad. Más szóval: elsikkasztják a munkásokat megillető részt. A töke kegyetlen és szívtelen s leginkább a tudatlan, szervezetlen tömegekre veti ki hálóját. Nem ismer humanizmust, nem ismer emberi szempontokat, csak egy célt ismer, amely felé hajtja a kapzsi vágy: a profit, a Wertheim-szekerények megtömése. És ezt a célt a munkások testi épségének, egészségének, életének a fölládozása árán is igyekeznek elérni. Nem riad vissza attól sem, hogy serdületlen leánygyerekeket éhbéért dolgoztasson, kiszívja belőlük az életerőt és ványattá teszi fiatal arcukat.

Egyik részen: magasra nőnek az aranyhegyek, a gazdagság, a jólét, a boldogság, milliókat halmoznak össze — munkanélkül; másik részen: fokozódik a nyomor, a szegénység, a szenvedés, a tudatlanság, időelőtti halál.

Ez a töke jellemrajza.

A Mátyás király-téren egy előkelő nagyvárosi kinézésű drogéria van. Hátul az udvaron egy kis „gyár” — mondhatnánk úgyis, hogy börtön — rejtőzködik szegyenkezve az emberek szeme elől, melyben jelenleg tizenhét fiatal proletár leánygyerek dolgozik, reggeltől estig izzad, fárad, sorvasztja idő előtt fiatal testét nehéz munkában. Szappant főznek, csomagolnak, készítenek a „hires” — de hamis és drága — pipercikket, fát hordanak, surolnak, mosnak. És ezért a nehéz munkáért havi 70 és 90 korona fizetést kapnak a „gyárostól”. Nehány héttel ezelőtt tűz keletkezett a gyárban, egy munkásnő esett áldozatul ennek a szerencsétlenségnek, aki ma a halállal vívódik. Nem mondjuk, hogy a „gyárosnak” nem esett meg a szíve rajta: 50 koronát küldött részére fájdalomdíj címén. Ebből a kizsákmányolók a panaszok özöne érkezik hozzánk. Ha valamelyik munkásnő öntudatra ébred, nagyobb fizetést mer kérni, könyörtelenül kidobják az utcára. A lapokban és kirakatokban megjelenik a szokásos hirdetés: „Munkásnők jó fizetéssel felvétetnek a Rózsa-drogériában” s jelentkeznek

a kis rabszolgák. Csábitja őket a „jó fizetés”, melyet a Rózsa-drogéria ígér. Miből élnek, miből ruházkodnak a munkásnők, azzal nem törődik a Rózsa-drogéria háborus konjunkturák boldog vizein evező tulajdonosa. A háboru alatt összeharácsozott százezrek közül egy rossz fillért sem akar juttatni a munkásnőknek. Mit törődik ő azzal, ha azok a szerencsétlen páriák éhen pusztulnak?

Van még egy jó tulajdonsága ennek a hires cégnek. Ugylátszik sokalja a munkásnők pihenőidejét és kevesli a profitot, amit hajtának neki, mert már vissza akarja csinálni a tíz és fél órás munkaidőt. Nem ismer törvényt, hatalmat, ő az ur, a mindenható, aki parancsol és rendelkezik s azt végre kell hajtani.

Egy ilyen mintaüzem hajcsár nélkül el sem képzelhető. Természetes, hogy a Rózsa-drogériában is van egy ilyen egyén, aki máskülönben Fülöp névre hallgat. Ez az ember azonban annyira megy ebben az alávaló szerepében, hogy minden szégyenkezés nélkül a legtrágabb szavakat használja a munkásnőkkel szemben.

Mindez csak azért történhetik meg, mert a munkásnők szervezetlenség s így teljesen ki vannak szolgáltatva a munkaadó és hajcsárja önkényének. A munkásnők méltó választ kell adjanak a dölyfös munkaadónak: be a szakszervezetbe! Ez az egyedüli és hatásos eszköz, melynek igénybevételével szembe tud szállni a munkásság a lelketlen és kapzsi kizsákmányolóval. Ha a szervezkedés helyes útjára lépnek a munkásnők: lesz magasabb munkabér, tisztességes és emberi bánásmód s becsületre fogják tanítani mindazokat, akik bennük nem embereket, hanem igásállatokat látnak. A lehetőség adva van, cselekedni kell!

Elvtársak! Elvtársnők!

Az Erdélyi Munkás az egyedüli lap Erdélyben, mely a dolgozó nép érdekeit szolgálja, küzdelmeiben támogatja, védelmezi.

Amíg a polgári lapok hatalmas tökével rendelkeznek, addig az Erdélyi Munkás a munkásság filléreire van utalva.

Az Erdélyi Munkás előfizetőinek száma oly csekély, hogy alig tudjuk a felmerült kiadásokat fedezni. A szervezett munkásság érdeke, hogy az Erdélyi Mun-

kás megerősödjék, mert az erős sajtó nagyban elősegíti a munkásság ügyét.

Szereztek sok előfizetőt az Erdélyi Munkásnak! Mindenütt, ahol megfordultok követeljétek az Erdélyi Munkást.

Az Erdélyi Munkás előfizetési ára:

Egész évre	12 korona
Fél évre	6 korona
Negyed évre	3 korona

SZAKMOZGALOM

A börgyári munkások folyó hó 9-én, vasárnap délután 3 órakor a Munkásotthonban tagértekezletet tartanak. Napirend: 1. A vezetőség jelentése. 2. Pénztári jelentés. 3. Az élelmezési bizottság jelentése. 4. A választás megejtése. 5. Indítványok, interpellációk. Felhívjuk az elvtársakat, hogy pontosan jelenjenek meg.

A szabómunkások közgyűlése. Március 16-án, vasárnap, délután 3 órakor tartja meg rendes évi közgyűlését a Munkásotthonban a szabómunkások helyi csoportja. Napirend: 1. A vezetőség és pénztáros jelentése. 2. Az új vezetőség megválasztása. 3. Indítványok, interpellációk. Minden öntudatos, szervezett szabómunkás tartsa kötelességének a közgyűlésen pontosan megjelenni.

X A Farkas Ignác-féle cipőgyár munkásai, közbejött akadályok miatt, március elsején tartották meg február 22-ére hirdetett tagértekezletüket, melyen Sarkadi Mihály elvtárs elnökölt. A napirendet Kádár József elvtárs ismertette, majd megválasztották az új bizalmi testületet. Lóvi Herman elvtárs felolvasta a jegyzőkönyvet, melyet a gyár igazgatóságával közösen vettek fel a bizalmiférfiak. A jegyzőkönyv értelmében a gyár igazgatóság kötelezi magát, hogy gondoskodni fog a munkások élelmezéséről és fűtőművel való ellátásáról. A felolvasott pontokat Kádár elvtárs magyarázta meg, amelyet alapos vita követett. Az elhangzott felszólalások után a tagértekezlet több módosítást eszközölt a jegyzőkönyv egyes pontjain és utasította a bizalmi testületet, hogy lépjen érintkezésbe a gyár igazgatóságával a kollektív szerződés megkötése céljából. Az értekezlet lefolyása bizonyossága annak, hogy a cipőgyári munkások és munkásnők tudják a kötelességüket

Az orosz földek utolsó tulajdonosa.

Irta: Várnai Dániel.

Chazjain zemli russzkoj: az orosz földek tulajdonosa... ezt az 1897-iki népszámlálás alkalmával II. Miklós írta magáról egy népszámláló-lap „foglalkozás” rovatába, ami az orosz belügyminisztérium statisztikai osztályában még ma is látható. Az „orosz földek tulajdonosa” ma már a történelem hallgatag sírjába került, de nem lehet haszontalan munka, ha emberi és uralkodói sorsának lehanyaglásán az élők alaposabban végigtekintenek. És itt ő maga adta meg a szempontokat minden szemlélő számára. Uralkodásának útja nemcsak kezdődött, de ugyanabban a szellemben folytatódott is, amint azt „foglalkozása”-ként megjelölte. S akár valami cézári dölyf, akár élő erő és jog alapján írta ezt, egész uralkodása alatt tényleg úgy élt és úgy cselekedett, hogy az orosz földeknek valóban tulajdonosa és valóban utolsó tulajdonosa legyen.

Amikor trónra lépett, az egész világ számára csak érdekes és némely vonatkozásban izgató rejtély volt és most is bizonytalan konturokkal, csak homályosan ködlik fel emberi és uralkodói képmása. Tulajdonképpen udvaroncái és tanácsosai jellemén vagy jellemtelenségén lehetne leginkább

hozzáférközni. Pobjedonoszcejev vagy Plehve, Szvjatopolk-Mirszkij, Szipjagin vagy Sztolipin lehetnének jellemének legkitűnőbb tükrői. Ezek közül már nincs egyetlenegy sem. Nincsenek azok sem, akik a nyomukba léptek. De működésük, egész életük nagy eredményei még láthatók: a romhalmaz Oroszország és felbukott, félelmes uruk, akinek sírja épp olyan disztelen kis földpup lehet, mint az utolsó muzsiké. Tanácsosai, akik vagy „tábornoki ruhában járó közveszélyes örültek”, vagy „tökéletesen korlátolt grand-szenyörök” és „önérzetüket és becsületüket vesztett börzespekulánsok” voltak, huszonhárom esztendő alatt nem produkáltak olyasmit, ami csak kevéssé is enyhíthetné a cár uralkodói jellemét. Ha önállóan cselekedett, akkor sem csinált külön dolgokat. Hol gyermekeken könnyelmű, hol tüneményesen korlátolt volt; a történelem bizvást tömeggyilkosságok bűnét is kenheti rá, olyan gyilkosságokét, amelyeket az ő nevében követtek el, vagy amelyeket utólag mindig mogkászónve, hazafias cselekedetek példaként ünnepelet. Távoli ellentéteket fűz össze sokat emlegetett szerencsétlen akaratgyengesége s mint bonyolult, tarka mozaikot, úgy épít fel egy sokféle vonatkozásban kiismerhetetlen, de rideg és ellenszenves emberi jellemet. Akik már életében megértetni igyekvő ellenfelei voltak, sohasem mentegették azzal, hogy trónjával együtt sötét vakbuzgóságát és korlátoltságát apjától örökölte és Raszputin

csak annyi volt az életében, mint III. Sándorban a kronstadti „szent” vagy más egyházi csodatevők.

Mégis vártak tőle valami jót. Mint mindegyik az elődei között, ő is szorongó várakozást és reményeket keltett a birodalomban. Amikor a „szomorú szemű, fiatal katonatiszt”; az „ezredes” (ahogy trónörökös korában nevezték) elfoglalta apja trónját, egyszerre megkörnyékezte a birodalom és a külföld kíváncsisága. Ki ő személy szerint és mit lehet tőle várni? Egy francia újságírónak mondta róla egyik udvaronca:

„A jelentést tevő minisztereknek már első szavaiból megérti a szóban lévő ügy lényegét; ellentétben az apjával, gyorsan határoz; nem utasít senkit újabb jelentésre, újabb magyarázatokra, mint ahogy az apja állandóan csinálta...”

Egy másik újságíró — német! — egészen el van tőle ragadtatva:

„A cár intelligens, eszes, művelt és őszintén akarja népe javát; ha a reformokat illető ideális törekvései meg nem valósulhatnak, ennek egyedül a bürokrácia az oka: ez rejteti előle az igazságot és a végrehajtó szervek segítségével ez hamisítja meg a nép érdekében alkotott törvények intencióit.”

Egy orosz szenátor azonban, aki közel áll a cári udvarhoz és — úgy tetszik — nem hallomások és pletykák alapján ítél, egészen más dolgokat beszél el az új cárról:

és a kivivott eredményeket készek megvédeni bármely áldozat árán is.

Az építőmunkások közgyűlése. Nívós és rendkívül jól látogatott közgyűlést tartottak a kolozsvári építőmunkások szerdán délután a Munkásotthonban. A közgyűlést Ujhelyi Ferenc elvtárs nyitotta meg. Azután a vezetőség jelentését terjesztette elő. A vezetőség jelentésében visszapillantást vett a múltra. Négy és fél évig állott a munkásság idegen célok szolgálatában, s most midőn hazakerült, a legnagyobb nélkülözésnek és munkanélküliségnek néz elébe. Az uzsora a képtelenségig emelkedett fel. Sajnálatos állapotja meg, hogy egyes elvtársak hűtlenné lettek a szervezethez és nemtörődömséggel, közönyvel kísérik a szakszervezet munkáját. Kegyelettel emlékszik Bányai János és Rácz József elvtársak elvesztéséről és azokról, akik kapitalista és imperialista érdekekért az életüket vesztették. Az adatok szerint az építőmunkásoknak körülbelül 10 százaléka pusztult el a háboruban. Rátér ezután a munkaadókkal szemben folytatott harcokra, és ismerteti a tárgyalás alatt álló kollektív-szerződést. Bejelenti, hogy a munkanélküliség leküzdése céljából a vezetőség foglalkozik a szakszervezeti munkaközvetítő felállításával. A jelentéshez Bartha Károly, Kövesdi György, Fekete Lajos, Wagner és Oltyán Péter elvtársak szólaltak fel, majd Ujhelyi elvtárs válaszolt az egyes felszólalásokra. Ezután Rusz János elvtárs a pénztári jelentést terjesztette elő, melyet Bagaméri György elvtárs, az ellenőrző-bizottság nevében tett jelentése után a közgyűlés tudomásul vett és a felmentvényt úgy a vezetőségnek, mint a pénztárosnak megadta. A közgyűlés a választások megejtéséig Debreczeni József elvtársat választotta meg korelnöknek. Szavazás előtt több elvtárs felhívta a jelenlevők figyelmét arra, hogy mindenki meggyőződése szerint szavazzon és ne befolyásoltassák magukat senki által. Debreczeni elvtárs tíz percre a közgyűlést felfüggesztette és elrendelte a választást. A 10 perc leteltével a közgyűlés ismét megkezdte munkáját. Az elvtársak felszólalásaikban kifejezést adtak annak, hogy a jelenlegi fizetésből nem lehet megélni, ragaszkodnak a felállított követelésekhez. A közgyűlés utasította a tárgyaló-bizottságot, hogy ilyen értelemben tárgyaljon a munkaadókkal. Egyhangulag elhatározta a közgyűlés, hogy Bányai János elvtárs emlékének megörökítésére megnagyit-

„A cár — buta, tökéletesen műveletlen, semmi sem érdekli, semmit sem olvas; fogalma sincs arról, mi történik a világban s még kevésbé, mi megy végbe az orosz birodalomban.“

A cár szereti a családját, ezerszerre jobban a közügyeknél s ha a cárnéval kártyázik, még a minisztereit sem szabad hozzá bebocsátani.

„Igaz — mondja végül a szenátor — III. Sándor sem volt eszes, de ő legalább a katonai dolgok iránt érdeklődött, hanem ez itt... ez semmivel sem törődik. A miniszterei közül azt hallgatja meg, amelyik goromba hozzá és kiabál rá — Miklós gyáva és könnyen megfélemlíthető.“

Nem ilyen szigorúan, de meglehetősen sajnálkozással ír róla az angol Meredith, a költő és regényíró; kárhóztatja az akaratgyengeségét és minden gonoszságban a nagyhercegek befolyását látja. Az emberi nem ellenségei ezek, írja rólok, s meg van győződve arról, hogy egyetlen ember sem akadna a világon, aki sajnálná pusztulásukat. Bizonyos, hogy mindennek és mindenkinek van elég oka rá, hogy az új cárt megismerje. Az autokrata, aki hallatlanul nagy birodalom és embertömegek sorsát tartja a kezében, lázas — de kezdetben eredménytelen vizsgálódás görcsöve alá kerül. — Gyermekkora és korai fiatalsága ismeretlen a birodalom előtt s amint beleül apja örökébe, olyan izgalmas érdeklődés lesi minden oldalról, hogy a szemlélőknek

tassa az elhunyt fényképét és a Munkásotthonban helyezi el. Végül Ujhelyi elvtárs lelkesítő szavakban felhívja az elvtársakat, hogy az Erdélyi Munkás érdekében legmesszebbmenő agitációt indítsanak és mindenütt, ahol megfordulnak, követeljék az Erdélyi Munkást. Ujhelyi elvtárs szavait nagy lelkesedéssel fogadták és valamennyien azzal a gondolattal távoztak, hogy termékeny és hasznos munkát végeztek és a proletáriátus harcából ki fogják venni részüket.

A Czink vegytisztító- és mosóintézet munkásainak győzelme. Mint megírtuk, a Czink vegytisztító- és mosóintézetben dolgozó munkások a türethetien nagy drágságra való tekintettel memorandumot nyújtottak át a munkaadónak, melyben kérték eddigi fizetésük felemelését. Hosszú tárgyalás után hétfőn este teljes megegyezés jött létre a munkaadó és munkások közt. E szerint a férfi munkások, a napibéres varrónők a már érvényben levő fizetésre 30 százalékos, a darabszámú munkások 25 százalékos béremelésben részesülnek. Azonkívül kötelezi magát a munkaadó, hogy csak szervezett munkásokat fog alkalmazni.

A nagyváradai kereskedelmi alkalmazottak sztrájkja. Szerda reggel óta sztrájkban állnak a nagyváradai kereskedelmi alkalmazottak. A sztrájk előzménye az, hogy az alkalmazottak egy huszonöt pontból álló memorandumot nyújtottak át a „Kereskedelmi Csarnok“ elnökének, melyben többek között követelik: 1. A kollektív-szerződés életbeléptetését. 2. Tanonckérdés szabályozását. 3. A tiszta nyereségből az alkalmazottak 25 százalékos nyereségrészesedését. 4. A létminimum megállapítását. A kereskedők nem voltak hajlandók a felállított követeléseket teljesíteni, mire az összes alkalmazottak sztrájkba léptek.

A vasutasok státuszrendezése. Budapestről írják: A vasutasok részére készül a státuszrendezés. A részleteket hosszú és alapos tárgyalásokon állapították meg a vasutasok és a Máv. képviselői. A tervezet már be is mutatták a pénzügyminiszternek, mely szerint az A) táblázatba tartozó tisztviselők közül a IX. és VIII. fizetési osztályba tartozók előlépnek két fokkal, a VII. fizetési osztályba tartozók közül azok, akik utoljára múlt év novemberében léptek elő, két fokkal, a többiek három fokkal lépnek elő. Az V. és a VI. fokozatba kevés kivétellel három fokozattal lépnek elő. A B) táblá-

nem is lehet róla biztos ítéletük. Alig pár hónapja uralkodik még s egy angol lap („Quarterly Review“ 1895. III. 3) — maliciózus éllel vagy komolyan? — azt írja róla, hogy „Nikoláj Alexandrovics mély meggyőződéssel a világ központját látja önmagában; azt hiszi, hogy az emberiség békéjének ő a megteremtője és a civilizáció hordozója a „sárga“ és más „barbár“ emberfajták között. Teljesen komoly hittel ebben a fantasztikus elhivatottságban, állandóan és a legközvetlenebbül beleavatkozik birodalmának ügyeibe, legyenek azok belső vagy nemzetközi vonatkozásúak...“ Míg egy hivatalos nyilatkozattal meg nem állapítja uralkodó politikájának útját, ime, minden bizonytalan és ellentétes, ami róla vélemény vagy híradás. Csak annyi a bizonyos róla, hogy az apja a gyöngye fiúnak épp úgy zsarnoka volt, mint birodalmának. A trónörökösnek apjával szemben nincs akarata és huszonhatéves koráig csak egy jólétben dúsuló muzsiknak a sorsa az övé is. Nyugati kulturhatások nem érhetek el hozzá, mert tanítóinak igazi pravoszlávot kellett belőle faragnia, akinek akárhogyan bár, a lendület hevességével vagy a vakság otrombaságával, mindenképpen a cárok politikai végrendelkezése szerint kellett uralkodnia. Amit Rurik, Aszkold vagy Igor kezdtek és Nagy Péter folytatott, azt minden elkövetkezőnek meg kellett becsülnie és tovább építenie törhetetlen makacssággal. (Folytatjuk.)

zatba tartozó alkalmazottak előléptetése egységesen van a tervezetben megállapítva. Mindazok, akiknek husz évnél rövidebb szolgálati idejük van, két fokozattal, akiknek pedig husz évnél hosszabb szolgálati idejük van, három fokozattal lépnek elő. A státuszrendezés hatálya visszamenőleg január 1-től fog számítani. Itt említjük meg, hogy a vasutasok fizetésrendezésére vonatkozó tárgyalások már nagyon előrehaladott stádiumban vannak, úgy, hogy a fizetésrendezés előreláthatólag már április elsején életbe lép.

Hivatalos órák:

Építőmunkások csoportja naponta, délután 5—7 óráig, vasárnap délelőtt 9—11 óráig.

Szűtmunkások csoportja naponta 9—11 óráig, szerdán délután 3—5 óráig.

Magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak csoportja naponta délelőtt 9—11 óráig.

Vas- és fémmunkások csoportja szerdán és pénteken este fél 7 órától fél 8 óráig, vasárnap délelőtt 10—12 óráig.

Festőmunkások csoportja szerdán és pénteken délután 4—6 óráig.

Szabómunkások csoportja vasárnap délelőtt 9—12 óráig.

A vegyészeti munkások csoportja kedden és pénteken este 6—7 óráig, vasárnap d. e. 10—12 óráig.

A lakásügyi bizottság pénztárosa minden hétfőn este 6—7 óráig.

HIREK

Kapitalista könyörgés.

Tőke, miatyánk, ki vagy a földön mindenható, ki megváltoztatod a folyamok járását és keresztül furod a hegyeket, ki elválasztod a szárazföldeket és egyesíted a nemzeteket, teremője az árucikkeknek és forrása az életnek, ki parancsolsz a királyoknak és alattvalóknak, a főnököknek és a bémunkásoknak, a te urad honoljon az egész földön.

Adj nekünk sok vevőt, kik megveszik áruinkat, a jókat miként a rosszakat.

Adj nekünk nyomorult munkásokat, kik ellenkezés nélkül fogadnak el minden munkát és megelégszenek a legalacsonyabb munkabérrel.

Adj nekünk balekokat, kik hisznek a mi prospektusainkban.

Tedd, hogy adóssaink fizessék meg az egész adósságainkat és hogy a bank. leszámítolja értékeinket.

Tedd, hogy a börtön sohse nyíljk meg nekünk és háritsd el rólunk a csődöt.

Adj nekünk örök járadékot. Amen.

— **A lakásügyi bizottság határozata** értelmében, felhívjuk a szakmák vezetéségeit, hogy házbértartozásaikat rövid időn belül fizessék ki, azonkívül a taglétszámot hétfő estig szolgáltatassák be a titkárságnak. A lakásügyi bizottság pénztárosa minden hétfő este 6—7 óráig a Munkásotthonban hivatalos órát tart.

A tordai állapotok.

Ennek az állapotnak természetesen a munkaadók örülnek a legjobban, akik nem akarnak most tudni arról, hogy a munkássággal szemben köteleességeik is vannak.

Az elvtársak, akik az ottani munkásság élén állnak, sok torturán mennek keresztül, azonban minden üldöztetés dacára, tordai elvtársaink tudják köteleességüket. A napokban a cementgyári munkások elhatá-

rozták, hogy valamennyien előfizetnek az Erdélyi Munkásra és az előfizetések egy részét már be is küldötték hozzánk. Ez a komoly elhatározás jó példát szolgálhat egész Erdély munkásságának.

— **Fegyház helyett — kolostor.** Az Erdélyi Munkás múlt heti számában megírta, hogy a népkormány törvényjavaslatot készít a háború okozóinak és a volt miniszterek felelősségre vonásáról. A polgári lapok hasábos cikkeiben írják arról, hogy a kormány letartóztatta Szerényit, Szurmayt, Banga páter, Mikes püspök ellenforradalmár és népgyilkos urakat, kiket egy kolostorban internáltak, azonban ugyanekkor Kun Bélákat a rendőrségi fogdában tartásuk őrizet alatt, noha az ő bűnük egy csöppet sem nagyobb Szerényié és Banga páteré bűnénél. Reméljük, hogy ez csak átmeneti dolog és a nép hóhérai is az őket megillető helyre kerülnek.

— **A humanizmus nevében.** Veres Gyula főtéri csemegekereskedő ismert alak a kolozsvári munkásság előtt. Akkor, amikor a kereskedők tettekkel kellene bizonyítsák, hogy ők a kereskedelmi alkalmazottak érdekeit tényleg a szívükön viselik, akkor, amikor a háború alatt megduzzadt pénzeszsákba kellene markoljanak, hogy támogassák azokat az alkalmazottakat, kiknek vagyontukat köszönhetik, a legembertelenebb módon járnak el alkalmazottaikkal szemben. Ennek a gyalázatos rendszernek legtipikusabb képviselője Veres Gyula, ki egyremásra bocsátja el alkalmazottait, anélkül, hogy a törvényes járandóságait kifizetné nekik. Például egyik nőalkalmazottját azért bocsátotta el, mert állítólag a színházban páholyban látta. Hát a páholy csak Veres Gyuláékért van? Az alkalmazottak csak a karzati állóhelyre mehetnek? Enyje, enyje, hát hol vagyunk, a Bakonyban? Nincs a magyar szótárban olyan szó, mellyel ki lehetne fejezni ennek a modortalan goromba, az alkalmazottait kiszípolozó, a vevőkönnyűséget kiuzsorázó embernek az eljárását. Mindenkit kidobással fenyeget, ha más véleményen van. A napokban felkereste Verest a szakszervezet megbízottja, ő azonban meg sem akarta hallgatni, rendőrért kiabált, ordított, szidta a szocialistákat stb. Mi azt gondoljuk, hogy ilyen megbomlott idegzetű jobb volna, ha Trefort-utcai bolidokházába tartózkodna és gyógykezeltetné magát. Ne várja, hogy a munkásság tegye őt kényszerzubbonyba. Hogy jobban megismerjék Veres Gyulát, megemlítjük még, hogy tudomásunk van arról, hogy Veres üzletében egész kockacukorraktár van. Ebből a cukorból azonban csak protekciós egyének részesülnek, valószínűleg uzsoráron, a munkásokat kikergeti. A munkásság és a közéleti tanács figyelmébe ajánljuk ezt a közveszélyes munkásnyuzó uzsorást.

— **A Simonffy féle tanonctelep.** A nagy munkanélküliségen rágódnak a lapok és minden jelentős társadalmi tényező. A kiutat keresik, hogy valamilyen formában megszüntethessék ezt a mind veszedelmesebbé váló társadalmi bajt. Pedig nyilvánvaló az oka és addig nem is szűnik meg, míg törvényes keretek közt nem teszik lehetlenné a munkástultermelés, a már túrhetlenné váló tanoncgazdálkodást. Ilyen garázdálkodást üz a Simonffy-féle vasöntőde és gépgyár, melynek tulajdonosai:

Sándor és Terján 5 szakmunkás mellett nem kevesebb, mint 16 tanoncot és 8 gyakornokot foglalkoztatnak. Hát ez szörnyűség, mert ma, midőn mintegy 80 fémmunkás van munkanélkül és munkára les korgó gyomorral és lerongyolódva, kellene a jeles firmának annyi szociális érzeke legyen, hogy ezeket a munkanélkülieket, kik saját testi épségük veszélyeztetésével védtek az ők vagyontuk, ma munkaalkalmhoz juttassa. Csak hogy akkor megtagadnák tipikus kapitalista voltukat, ugyanis a tanoncgazdálkodás jövedelmezőbb, mert a munkásnak több bért kell fizetni, hogy megélhessen családjával. Különben a cég még arra is vetemedett, hogy egy szakmunkásnak, kit 25 korona fizetéssel alkalmazott, csak 17 koronát fizetett ki. Próbálna meg Sándor vagy Terján megélni 17 koronából. Se baj! — jön még a kutyára dér.

Előfizetőinket kérjük, hogy ha a lapunkat nem kapják pontosan kézhez, úgy ezért ne nehezteljenek reánk, mert az rajtunk kívül eső okokból ered. Részint a hiányosan leadott címek, részint a postai nehézségek késleltetik a lapok kikézését. Aki a lapját nem kapta meg, kérjük az irodában azt megreklamálni *név, foglalkozás, utca és házszám pontos* megjelölésével.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **RUSS GYÖRGY**

KIADÓ: **GRÓSZ HERMANN**

Az erdélyrészi szociáldemokrata párt tulajdona.

SZÍNHÁZI HIREK.

Heti műsor.

Szombat d. u.: Lakmé.

Szombat este: A cigány.

Vasárnap d. u.: Pillangó főhadnagy.

Vasárnap este: Hejehujja báró.

Mozi hírek.

Szinkör-mozgóban.

Szombaton: *A vágy.*

Vasárnap: *A vágy.*

Egyetem-mozgóban.

Szombaton: *Borchard farmer.*

Vasárnap: *Borchard farmer.*

Uránia-mozgóban.

Szombaton: *Akarata ellenére detektív.*

Vasárnap: *Sárga csikó.*

ILLATSZEREK © PIPERECZIKKÉK
LEGOLCSÓBBAN BESZEREZHETŐK A

RÓZSA - DROGERIA
ÉS ILLATSZERTÁRBAN
KOLOZSVÁRT
MÁTYÁS KIR.-TER 26.

Pályázati hirdetmény.

Az erdélyrészi szociáldemokrata párt vezetősége pályázatot hirdet a *párttitkári* állásra. A javadalmazás évi 12 ezer korona fizetés és 2000 korona lakbér. Pályázótól megkivántatik, hogy a szakszervezeti és párt szervezeti mozgalomban kellő jártassággal bírjon, a magyar és román nyelvet szóban és írásban (német nyelvet tudók előnyben) bírja, szakszervezetének három év óta tagja legyen és megfelelő agitatorikus képességgel rendelkezzen. Pályázatok 1919 március 20-ig adandók be a kolozsvári (Mátyás király-tér 9.) vagy a budapesti (VIII., Erzsébet-körút 41.) párttitkárságnál. Megválasztás esetén az állás 1919 április elsején elfoglalandó.

Kolozsvár, 1919 március 5.

A pártvezetőség.

Munkások! Munkásnők!

Olvassátok és
terjesszétok az

Erdélyi Munkást

Erdélyi Bank és Takarékpénztár r.-t.

Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. (Saját ház.)
Fióktintézet: Tordán.

Betéteket elfogad takarékpénztári könyvecskére, vagy folyószámlára a **legelőnyösebb kamatozás mellett** és azokat az összeg nagyságára való tekintet nélkül rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. Hadifoglyok részére átutalásokat csupán kész kiadások leszámítása mellett teljesít.

Igazgatóság	1-65 sz.
Titkárság és levelezés	9-09 sz.
Bankosztály	12-69 sz.
Pénztár váltóüzlet	10-82 sz.
Erdélyi mezőgazdasági r.-társaság	41-61 ez.

PÉNZTÁRI ÓRÁK:
Dél előtt fél 9 órá-tól délután 1 óráig

ERDÉLYI MUNKÁS KÖNYVTÁRA

Az Erdélyi Munkás kiadóhivatalának könyvtárában a következő könyvek kaphatók:

Eise Jerusalem: A szent Skarabäus.
Zola: Patkányfogó I. és II.
Molnár Ferenc: Andor.
Csizmadia: A nagy magyar parasztforradalom.
Révész Béla: Vonagló falvak.
Csizmadia Sándor: Csak vissza nem. (Költemények).
Vanszak János: Vér és Vas. (Költemények).
Marx: III. Napoleon államcsinyje. (Fordította: Garami Ernő).
Bálint Aladár: Város. (Novellák).
Farkas Antal: Templomtűzek, Vöröszoltárok. (Versek).
Bodrogi Zsigmond: Szántók, Vetek. (Költemények).
Farkas Antal: Szilaj Péterék.
Upton Sinclair: Az elitelt.
Varga Jenő: A magyar kartellek.
Csizmadia Sándor: Munkás emberek.
Munkáskönyvtár füzetei.
Szocializmus. (Folyóirat).
Apróbb füzetek.

Olcsó árairól és szolid kiszolgálásáról előnyösen ismert

SZABÓ JENŐ

női divatáruháza,
Kolozsvár, Wesse-
lényi Miklós-u. 5.

Duplaszéles selyem minden színben 95 K
140 cm. széles szövet . 135 K
Selyemharisnya 40 K

Tisztelettel.

Nagy választék selymekben és szövetekben. Szolid szabott árak!

SZABÓ JENŐ